www.e-rara.ch

[Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia]

Jacobus

[Strassburg], [1481]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-122203

C. De Sancta Martha

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

XCVIII

A.

Felix loco liberii i papā eligitur ⁊ ordiatur. Cum ei liberius ꝓ̄
nollet arriane heresi aſſentire. miſſus eſt i exiliū a cōſtantio fi-
lio conſtātini: et ibi ꝑ trienniū moratus eſt. Quapropter vniuer
ſus clerus roman⁹ loco eis felicem ordinaueꝛ̄t: ipſo liberio volente et ꝯ
ſentiente. Qui q̇dem felix cōcilio conuocato corā. xlviii. epis. conſtan-
tium imꝑatorem. arrianū hereticū: et duos preſbiteros ſibi fauentes
ꝯdemnauit. Quaꝓpter cōſtāti⁹ indignat⁹ felicē de epiſcopatu ſuo de-
iecit: ⁊ liberiū eo pacto ꝛ̄uocauit: vt. ſ. ſolūmō conſtātio ⁊ aliis q̊s felix
dānauerat ꝯmunicaret Liberius igitur tedio affect⁹ exilii i heretica ꝑ̄
uitate ſubſcripſit: ⁊ ſic intm̄ ꝑſecutio excreuit: vt q̄̄ pl'imi ſacerdotes ⁊
clerici liberio non prohibente intra eccleſiā ſunt necati. Felix vero de
epiſcopatu deiectus cū in predio ſuo hitaret: inde eductus martirium
capitis obtruncatōe ꝓmeruit circa ānos. dn̄i. cccxl.

XCIX

A.

De ſanctis ſimplicio et fauſtino

Simplicius ⁊ fauſtin⁹ fr̄es cū ſacrificare ꝯtemnerent ſb̄ diocle
ciano rome ml'ta ſupplicia ꝑtuleꝛ̄t Tādem data ſn̄ eos ſentētia
decollati ſūt: et i tiberim corꝑa eoꝝ ꝓiecta. Soror āt eoꝝ noie
beatrix eoꝝ corꝑa de flūine leuauit. ⁊ honorifice ſepeliuit Lucreci⁹ āt
ꝑ̄fect⁹ et eius vicari⁹ dū ꝑ̄diuz ipoꝝ ābiret eā teneri fecit: ⁊ vt ydol' im
molarꝫ ꝑ̄cepit. Quā ꝛ̄nuentē lucreci⁹ nocte a ſuis ſuis ꝑ̄focari ꝑ̄cepit
Cui⁹ corpus luciana virgo rapiens iux̄ fr̄es ſuos ſepeliuit. Poſt hoc ꝑ̄
fectus lucreci⁹ prediū ip̄m intrauit. Ubi facto amicꝗ ſuis cōuiuio cum
martirib⁹ inſultaret infātul⁹ q̇dam lactēs pānis iuolut⁹ de gremio ma
tris q̄ ibi aderat cūctis audiētib⁹ exclamauit. Audi lucreci. Occidiſti
et inuaſiſti: Ecce dat⁹ es in poſſeſſionē inmici. Statimqꝫ lucrecius ti
mens ac tremēſ a demōe arripitur: ⁊ ꝑ tres horas adeo eſt vexat⁹ vt i
ipſo cōuiuio moreref Qd̊ videntes q̇ aderāt ad fideꝫ cōuerſi ſūt ⁊ nar
rabāt oib⁹ paſſiōem ſācte beatricꝗ vigis in cōuiuio uindicatā Paſſi ſūt
autem circa annos dn̄i. cclxxxvii.

C.

A

De ſācta martha

Martha hoſpita xp̄i ſyro p̄re eucharia mr̄e regali ex ꝓgenie de
ſcendit. Pater ei⁹ ſirie et maritime multaꝝqꝫ oraꝝ dux extitit
Tria āt opida. ſcꝫ magdalū et bethaniā vtrāqꝫ ⁊ hieroſolimitane vrb
ꝑtem: martha cum ſorore iure mr̄ne hereditatis poſſidebat. Nūq̄̄ aūt
legitur viꝝ habuiſſe aut hoīm cōtubernium ſubiſſe. Miniſtrabat aūt
dn̄o nobil' hoſpita: et ſororem parif miſtrare volebat: qꝛ videbatur ſibi
q̄̄ ad ſuiendū tāto hoſpiti n̄ ſufficerꝫ etiā totus mūd⁹ Poſt aſcēſiōeꝫ

dñi cũ facta eſſet diſpſio diſcipuloꝝ. ipſa cũ fratre ſuo lazaro et ſorore
ſua maria magdalena: nec nõ beatꝰ maximinꝰ q̇ eas baptizauerat: ⁊ cui
a ſpũſancto fuerãt cõmendate: multiqʒ alii: ablatis remis vel' ⁊ guber
nacul' oibus. alimẽtiſqʒ. ratibus ab infidelibꝰ includũtur Qui dño duce
marſiliã ꝑuenerũt. Tãdem territoriũ aquenſe adeunt. ⁊ ibidʒ ppl'm ad
fidem cõuertũt. Erat ãt beata martha valde facunda et oibus ĝtioſa.
Erat ãt tunc tp̄is ſuꝑ rodanũ in nemore quodã inter arelatem et aui-
nionem draco quidã medius aial: mediꝰ piſcꝭ: groſſior boue lõgior equo
hñs dentes vt ſpata acutos. binis parmis ex vtraqʒ ꝑte munitꝰ. Qui
latens in flumie oĩs trãſeuntes ꝑimebat et naues ſubmergebat. Ve-
nerrat ãt ꝑ mare de galacia aſie generatus a leuiathan q̇ eſt ſerpens
aquoſus et ferociſſimꝰ ⁊ bonacho aimali quod galacie regio gignit et
qḋ in ſectatores ſuos per ſpaciũ iugeris ſtercꝰ ſuũ velut ſpicl'm dirigit
et quicq̇d tetigerit velut ignis exurit. Ad quẽ martha a popul' rogata
acce dens ipmqʒ ĩ nemore q̄ndã hoiem mãducãtʒ reꝑiens. aquã bñdi
ctã ſuꝑ eum iecit ⁊ crucem q̄dam ſibi oñdit. Qui ꝓtinus victꝰ vt ouis
ſtãs a ſancta martha ꝓprio cingulo alligatur: et ilico a ppl'o lanceis et
lapidibꝰ ꝑimitur. Vocabatur ãt draco ab incolis taraſconus. Vñ i hꝰ
memoriã locus ille adhuc vocatur taraſcona: q̇ añ vocabatur nerluc .i.
niger locꝰ eo ꝙ ibi erant nemora nigͣ et vmbroſa Ibi igitur beata mar
tha de licentia magiſtri ſui maximini et ſororis ſui deinceps remãſit et
orõnibꝰ et ieiuniis indeſinenter vacabat: Deiñ cõgregato ibidʒ magͣ
ſoroꝝ cõuentu ad honorʒ beate marie ſꝑ virgis magͣ edificata baſili-
ca ſatis ibi aſperã duxit vitã carnẽ ⁊ oẽm piguediʒ oua caſeũ ⁊ vinũ
vitans: ſemel tm̃ in die edebat. Centies in die totienſqʒ ĩ nocte genua
flectebat ❡ B Quadã vice dum apud auiniõem iter vrbem ⁊ fluuiũ
rodani predicarʒ. iuuenis q̇dam vltra fluuiũ cõſiſtens eiꝰ verba audire
deſiderãs: cũ nauigio carerʒ: nudatꝰ natare cepit. ſed ſubito vi flumis
rapitur et ꝓtinꝰ ſuffocatur Cuius corpus vix ſecũda die inuentũ ante
pedes ſancte marthe reſuſcitãduʒ pñtatur. Illa vero in modũ cruc' ſo-
lo ꝓſtrata tal'r orauit. Adonay dñe ihũ xp̄e q̇ frẽm meũ lazaꝝ dilectuʒ
tuum olim reſuſcitaſti. reſpice mi hoſpes care ad fidem circũſtãtium ⁊
reſuſcita pueꝝ iſtũ. Et apphẽſa eius mãu dex̃ mox iuuenis ſurrexit.
⁊ ſacrꝝ baptiſma ſuſcepit. ❡ Refert euſebiꝰ i li. v. hiſtorie eccleſiaſtice
ꝙ ml'r emorroiſſa poſtq̄ ſanata fuit: in curia ſiue viridario ſuo ſtatuã fe
cit ad imagiʒ xp̄i cũ veſte ⁊ fimbria ſic̃ ipm viderat: ⁊ eã pl'imuʒ reue
rebatur. Herbe vero ſb illa ſtatua creſcentes q̄ añ nl'lius erãt virtutis
cum fimbriã attingerent: tãte virtutis erãt vt ml'ti infirmi iñ ſanarent
Illam ãt emorroiſſam quã dñs ſanauit Ambroſiꝰ dicit fuiſſe marthaʒ
❡ Refert ãt hiero. vt habet̃ i hiſtoria triptita: ꝙ iulianꝰ apoſtata ima
ginem q̄m emorroiſſa fecerat: ĩde ſuſtulit et ſuaʒ ibidʒ collocauit: que

ictu fulmis confracta fuit: ¶ Obitū āt ſuuꝫ ſibi dñs añ ꝑ annuꝫ re
uelauit: in q̊ toto anno febribus elaborās añ .viii. diem ſui exitus āge
licos choros ſororis ſue i celū aiaꝫ deferentes audiuit. Que mox frm̄
et ſororꝝ conuentu congregato ait: Mei comites ⁊ dulciſſimi alumni
mihi q̄ſo cōgtulamini qm̄ angelicos choros ſororis mee aiaꝫ ad ſedes
politicas ferentes ouāter cerno O pulcerrima ⁊ mi dilecta ſoror viuas
cū magiſtro tuo ⁊ hoſpite meo i ſede beata. Statiqꝫ beata martha exi
tum ſuū vicinum ꝑ̄ſentiens ſuos āmonuit: vt lumiaribꝰ accenſis circa
ſe vſqꝫ ad obitum vigilarent. Nocte vero media añ trāſitus ſui dié cu
ſtodibꝰ ſōno ꝫuatis ventus vehemēs irruit: ⁊ lumiaria cuncta extinxit
Illa vero malignorꝝ ſpūum turbā cernens orare cepit. Mi pr̄ hely. mi
hoſpes care. cōgregati ſunt ad deuorādum me ſeductores mei ſcripta
tenenteſ mala q̄ geſſi Hely ne elongeris a me: ſꝫ i adiutoriū meū intéde
Et ecce ſororeꝫ ad ſe venienteꝫ vidit q̄ manu facem tenens cereos ⁊ lā
pades iñ accendit. Vūqꝫ alīa alterā ꝓprio noīe vocarꝫ. Ecce xp̄s adue
nit dicens. Veni dilecta hoſpita: et vbi ego ſū illic mecū eris. tu me ſu
ſcepiſti i hoſpicio tuo. ego te recipiā in celo meo. Et inuocantes te exau
diam amore tuo. ¶ Appinq̄nte vero hora ſui trāſitus foras deferri ſe
fecit: vt celum poſſet videre. Juſſitqꝫ ſe in terrā ſr̄ cinerem pōi. et ſignū
cruc̄ corā ſe teneri: ⁊ i hec verba orauit Hoſpes mi care hāc pauꝑculā
tuam cuſtodi: ⁊ ſicut mecū dignatus es hoſpitari. ſic me ſuſcipe i hoſpi
cio tuo celeſti. Juſſitqꝫ vt paſſio ſm̄ lucā coram ſe legeretur. Et cum di
ceretur. pr̄ in manꝰ tuas cōmendo ſpūm meum: illa emiſit ſpūm. Seq̄n
ti vero die ſcꝫ dñica dū circa corpus eiꝰ laudes exoluerent: circa horaꝫ
terciam apud petragoricas beato frontoni miſſaꝫ celebrāti. ⁊ pꝰ epiſto
lam i cathedra dormitāti dñs appuit dicens ei Dilecte mi frōto ſi vis
adimplere qd̄ olim hoſpite nr̄e pollicitus es ſurge velociter et ſeq̄re me
Quo iuſſa cōplente ſubito ambo taraſconū vene͛t. et circa corpuſ eius
pſallentes totum officiū ābo ceteris rñdentibꝰ ꝑege͛t. ⁊ corpꝰ eiꝰ in ſe
pulcro ſuis māibus collocaue͛t. Verꝝ dū apud petragoricas finitis cā
tibus dyaconuſ euāgeliuꝫ lecturꝰ bñdictōem petens. ep̄m excitarꝫ: ille
vix excitatus rñdit. Fr̄es mei cur me excitaſtis. Dñs ihus xp̄s ad cor
pus marthe hoſpite ſue me duxit: ⁊ ip̄am tradidimꝰ ſepl'ture Dirigite
igiť illuc velociter nuncios q̄ nob anulū noſtrꝝ aureū et cirothecas cri-
ſeas deferāt: q̄ dum ad corpꝰ ſepeliendū me aptarem ſacriſte ꝯmēdaui
et ex obliuione dimiſi. qr me tā cito excitaſtis. Miſſi nuncii ⁊ h̄ vt ep̄s
dixerat iuenientes. anulū ſolamqꝫ cirotecā attule͛t. aliā vero i huiꝰ rei
teſtimoniū ſacriſta retinuit. Addidit q̊ꝫ beatꝰ fronto dicens. Cuꝫ poſt
ſepulturā ab eccl'ia exiremꝰ fr̄ q̇dam illius loci litteris ꝑitus nos inſecu
tus dñm interrogauit quo noīe vocaretur. Cui ille nichil reſpōdens:
oſtendit ei codicem q̄m in manu tenebat aptum: in quo nihil aliud erat

ſcriptū niſi verſiculꝰ iſte. In mēoria etna erit iuſta hoſpita mea. ab auditōne mala nō timebit i die nouiſſimo. Cū vero codicez ꝛuolueret cunctis foliis hoc reppit ſcriptum. Cum āt ad eius ſepulcꝝ crebra miracula fierent: clodoueus rex francoꝝ xp̄ianus effectus a ſancto remigio baptizatus. cū ḡuem renum patereꝛ dolorem: ad eꝰ tumulū veniens ſanitatez inteḡm reportauit. Quapptez illū locū ditauit: ⁊ triū miliariorum ſpacio i giro ex vtraqꝫ ꝑte rodani terrā villas ⁊ caſtra dedit locuz qꝫ illū liberꝝ fecit. Martilla vero eiꝰ famula vitā ipſius cōſcripſit: que poſtmodū in ſclauoniā ꝑgens: ⁊ ibi euangeliū chriſti predicās. poſt decimum ānum a dormitōe marthe in pace quieuit cxi.

De ſanctis Abdō et ſennen A

Abdon ⁊ ſennen ſub decio impatore martiriū paſſi ſunt Cuz ei decius ipator babiloniā cum aliis ꝓuinciis ſupaſſet. quoſdam chriſtianos ibi inuenit: q̄s ſecū ad vrbem cordubā deducens diuerſis ſuppliciis cōſūmauit. Et eos duo ſubreguli rapientes .ſ. abdon et ſennen ſepeliert. Vn̄ accuſati ⁊ decio pn̄tati romā poſt eū vinctis catenis ducūtur. ⁊ in cōſpectu decii ⁊ ſenatus introducti aut ſacrificare: et reꝝ ſuaꝝ recipere libertatem: aut morſibꝰ beſtiaꝝ deuorari iubētur Cōtemnentes itaqꝫ ⁊ expuentes i ſimlacra ad theatꝝ ꝑtrahūtur. ⁊ ad eos duo leōes et vrſi q̄tuor dimittūtur. Qui cū ſāctos n̄ tangerent. ſed etiā cuſtodirent iniectis i eos gladiis occidūtur: ⁊ ligatis pedibꝰ tracti ſunt et iactati an̄ ſimulacꝝ ſol. Qui cum ibi triduo iacuiſſent. Quirinꝰ ſubdyaconꝰ eos collegit: ⁊ in domo ſua ſepeliuit. Paſſi ſunt aūt circa annoſ dn̄i. ccliii. Tempe āt conſtātini ipi q̄tuor martires coꝝ corpora reuelauerūt. et a chriſtianis trāſlata ſunt in cimiteriū ponciani: vbi dominus ꝑ eos multa preſtat bn̄ficia populo. cxii.

De ſācto germano A.

Germanus dicitur a germie: ⁊ ana qđ eſt ſurſuz: q̄i ſupnum germen. Tria eni repiuntur in ſegete germinante. ſcꝫ calor naturalis. hūor nutrimn̄talis. ⁊ ratō ſeminal. Beatus igitur germanus dr̄ quaſi ſemē germinās: qꝛ in ipſo fuit calor per feruorez dilectōnis. humor ꝑ pinguedinem deuotōnis. Et ratio ſemīalis per virtutem predicatōis. per quā multos in fide et moribus gn̄abat. Cuiꝰ vitā conſtantinuſ preſbiter ad ſanctū cenſuriū epiſcopum altiſiodoreñ. ſcripſit.

Germanꝰ nobiliſſimꝰ genere in vrbe altiſiodoro natus: ⁊ liberalibus ſtudiis plurimū eruditus. tādem romā ad diſcendū iuris ſcientiā eſt ꝓfectꝰ. Ubi tm̄ dignitatis accepit: vt euz ſenatꝰ ad gallias tranſmitteret. vt apicem ducatus totius burgundie obtiueret: Cum ḡ altiſiodorenſem ciuitatez ceteris diligentiꝰ gubernaret arborē